STQARRIJA TAL-KUMITAT PERMANENTI DWAR L-AFFARIJIET SOĊJALI TAL-PARLAMENT

Il-Kumitat Parlamentari tal-Affarijiet Soċjali jerġa' jiltaqa' ma' Dr Angela Abela fuq l-importanza tal-edukazzjoni favur relazzjonijiet b'saħħithom

-

"...24.9% tat-twelid fl-2007 saru barra ż-żwieġ...studji lokali juru d-diffikultajiet li jiltaqgħu magħhom ġenituri f'età żgħira...l-adolexxenti jixtiequ jkunu jafu aktar fuq ir-relazzjonijiet"

"...studju fl-Università ta' Malta juri kif 99.8% tal-istudenti ma jaraw xejn ħażin fil-koabitazzjoni u 42% jaraw il-koabitazzjoni bħala pass għaż-żwieġ..."

"...preokkupazzjoni fuq in-numru dejjem jiżdied ta' rapporti sesswali każwali kaġun ta' rapporti każwali u xorb eċċessiv...21% taż-żgħażagħ jagħmlu appuntamenti ma' persuni li jiltaqgħu magħhom minn fuq l-internet..."

"...riċerka lokali turi li 54% tal-ommijiet qed jirritornaw għax-xogħol wara sitt xhur biss li jkollhom it-tfal...dan huwa kambjament kbir fis-soċjetà tagħna...il-ġenituri għandhom jingħataw taħriġ għall-perikli li jistgħu jiltaqgħu magħhom l-adolexxenti..."

Il-Kumitat dwar l-Affarijiet Soċjali, flimkien ma' Dr Angela Abela, qablu li quddiem dawn ir-realtajiet jeħtieġ aktar impenn favur relazzjonijiet b'saħħithom bejn l-adolexxenti, il-koppja, il-ġenituri u t-tfal.

Jenħtieġ li ssir edukazzjoni preventiva li ssaħħaħ ir-relazzjonijiet, possibilment fl-età tal-adolexxenza. Irridu nisimgħu sew lill-adolexxenti u x'jixtiequ. Dr Abela taqbel li fl-iskejjel għandhom jagħtu taħriġ favur relazzjonijiet b'saħħithom. Dan anki fid-dawl ta' riċerka lokali fejn l-adolexxenti urew ċar li jixtiequ jitgħallmu kif jibdew, iżommu jew jispiċċaw relazzjoni. Kulħadd jaf li xi adolexxenti u żgħażagħ ma jħossuhomx kunfidenti kif jibdew relazzjoni u jabbużaw mill-alkoħol sabiex jagħmlu l-ewwel pass. Filwaqt li ntqal li dan huwa ħażin u l-edukazzjoni favur relazzjonijiet b'saħħithom tista' tindirizza dan ukoll, l-awtoritajiet iridu jżommu f'moħħhom ukoll ir-rata għolja ta' ommijiet-xebbiet fl-iskejjel u kif minn hawn u ftit snin oħra it-tfal li twieldu barra żwieġ ser jiżdiedu.

L-adolexxenti jridu jkunu jafu kif jikkomunikaw mal-ġenituri u minn naħa l-oħra jsibu l-ġenituri disposti u b'ħin biżżejjed li jisimgħuhom. Għalhekk huwa importanti li kulħadd jagħmel il-parti tiegħu sabiex il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-familja jitjieb. Dr Abela qalet li jinħass il-bżonn li l-ommijiet jingħataw iċ-ċans li jrabbu l-uliedhom, flimkien mal-missier. Riċerka lokali turi li 54% tal-ommijiet qed jirritornaw għax-xogħol 6 xhur biss wara li jkollhom it-tfal u dan huwa kambjament kbir fis-soċjetà tagħna. Miżuri *family-friendly*, fosthom aktar *maternity/paternity leave* kemm mill-Gvern u partikolarment mill-privat (tinħass disparità fuq *family-friendly measures* bejn il-Gvern u l-privat), huwa investiment fis-soċjetà ta' għada. Dr Abela qalet li aktar ma l-ġenituri jkollhom ħin ta' interazzjoni mat-tfal, speċjalment fl-ewwel xhur ta' ħajjithom, aktar dawn it-tfal ikollhom żvilupp b'saħħtu. In-nuqqas ta' ħin mill-ġenituri mat-tfal jista' jwassal għal konsegwenzi negattivi fl-iżvilupp tal-lingwa, u l-ħiliet soċjali u fiżiċi tat-tfal. Il-medja tal-*maternity leave* fil-pajjiżi tal-Unjoni Ewropea huwa ta' 23 ġimgħa, filwaqt li f'Malta huwa ta' 13-il ġimgħa.

Ir-riċerka lokali tindika li l-koppji għadhom ma jafux x'jiġifieri ħajja miżżewġa u jidħlu għal impenn taż-żwieġ b'ideat differenti. Studji lokali urew diżappunt fl-ewwel tliet xhur taż-żwieġ, liema diżappunti jistgħu jiġu rimedjati permezz ta' edukazzjoni favur aktar bilanċ tar-responsabilitajiet bejn il-mara u r-raġel. Fuq skala nazzjonali, din l-edukazzjoni tgħin sabiex tnaqqas l-isfidi demografiċi, partikolarment ir-rata baxxa ta' twelid f'Malta (it-tieni l-anqas fl-Ewropa). Huwa xjentifikament magħruf li dawk il-koppji li jkollhom aktar qsim ta' responsabilitajiet, kemm fid-dar u kemm fit-trobbija tat-tfal, ikunu disposti li jkollhom aktar tfal. Minn naħa l-oħra, koppji żgħażagħ motivati li jattendu korsijiet ta' qabel iż-żwieġ, għandhom aktar ċans li jkunu mgħarrfa b'dawn ir-realtajiet u b'hekk iż-żwieġ tagħhom ikun aktar b'saħħtu. Fid-dawl ta' aktar koppji li qed jiżżewġu bl-Istat, il-korsijiet ta' qabel iż-żwieġ jistgħu jiġu offruti mill-Istat ukoll.

Edukazzjoni favur relazzjonijiet b'saħħithom għandha tkun parti minn politika nazzjonali tal-familja u li tinkludi l-istrateġija nazzjonali favur is-saħħa sesswali. Il-ġenituri għandhom jingħataw taħriġ għall-perikli li jistgħu jiltaqgħu magħhom l-adolexxenti fosthom l-internet, ir-rata għolja ta' xorb eċċessiv (*binge drinking*), l-abbuż u s-sesswalità. Edukazzjoni favur relazzjonijiet b'saħħithom jindirizzaw ukoll

din il-ħtieġa għaliex il-ġenituri jkunu jafu ma' xiex jistgħu jiltaqgħu l-adolexxenti. Minn esperjenzi ta' Dr Abela fi skola tal-knisja, il-ġenituri jsaqsu għal għajnuna ta' dan it-tip fl-iskejjel (*family therapy services*). Il-ġenituri isaqsu kif jistgħu irabbu aħjar lit-tfal tagħhom jew problemi oħra li jkunu għaddejjin minnhom, bħas-separazzjoni u l-impatt fuq it-tfal.

F'Malta diġà teżisti l-infrastruttura neċessarja sabiex issir edukazzjoni preventiva kmieni bħal korsijiet ta' qabel it-tqala, *Well Baby Clinics*, il-Bereġ u ċ-Ċentri tas-Saħħa. Il-kuntatt personali mal-ġenituri u t-tfal f'dawn il-programmi huwa ta' benefiċċju għaliex jgħinu lill-ommijiet fit-trobbija aħjar tat-tarbija, pariri għal saħħithom u dik tat-tarbija. Importanza trid tingħata wkoll għall-formazzjoni tal-koppja u edukazzjoni għat-tisħiħ tar-relazzjoni permezz tal-valuri u l-importanza tar-rispett, il-fedeltà, il-komunikazzjoni u l-*commitment* bejn il-koppji. Is-servizzi jridu jgħinu b'mod prattiku sabiex jitnaqqas ir-riskji ta' faqar relattiv, bħal użu u mmaniġjar tal-flus. Għandu jsir sforz sabiex l-omm u dawk ta' madwarha, inaqqsu x'imġieba ħażina li jista' jkollha effett fuq it-tarbija. Minn studji li saru ma' ommijiet li jattendu l-korsijiet ta' qabel it-tqala, l-ommijiet għamlu madwar 300 suġġeriment. Dawn is-suġġetti jvarjaw minn tagħlim kmieni fl-iskejjel tas-sekondarja sa tagħlim lin-nanniet li jistgħu f'xi ħin irabbu t-tfal tat-tfal (filwaqt li jiġi apprezzat l-għajnuna tan-nanniet, xorta waħda l-ġenituri għandhom ikunu huma li jrabbu t-tfal). Suġġerimenti oħra jinkludu esperjenzi ta' min diġà rabba lit-tfal tiegħu u aktar sapport professjonali fiċ-ċentri tal-Istat.

Il-Membri tal-Kumitat u Dr Abela tkellmu favur aktar responsabilità fis-soċjetà Maltija. Il-ġenituri għandhom ikunu ġenituri tal-komunità u allura kif omm u missier responsabbli ma jħallux lil uliedhom jagħmlu l-ħażin, hekk ukoll kulħadd irid jaħdem favur soċjetà ħielsa mill-ħażen u l-abbuż, speċjalment mat-tfal. Hawnhekk issemma' l-eżempju ta' kif ħwienet tax-xorb ibigħu xorb lil min huwa taħt l-età. Il-Membri tal-Kumitat saħqu għal regolamentazzjoni iktar ħarxa, u sorveljanza u monitoraġġ fi ħwienet li jinsabu ħdejn skejjel post-sekondarji.

Il-laqgħa tmexxiet mill-President tal-Kumitat dwar l-Affarijiet Soċjali l-Onor Edwin Vassallo u ppartecipaw fid-diskussjoni l-Onor Justyne Caruana, l-Onor Michael Gonzi, l-Onor Joe Falzon u l-Onor Jean Pierre Farrugia.

DOI – 25.02.2009